

Eysturlandasnarleiðin:

Kring knöttin upp á 120 minuttir

— ætlanir um nýtt rúmdarflogfar

Tað bretska rúmdarflogfarið hefur Rolls Royce motorar

Tær bretska og amerikanska stjórnirnar fyrireika nú at smíða jetflogfar, ið kunnu flúgva fleiri ferðir so skjótt sum ljóðið. Tilíkt flogfar kundi t.d. flógið úr Washington til Tokyo upp á einans tveir timar. Tað amerikanska verjumálaráðið Pentagon og flogferðafyrirtekur í USA hava arbeitt í fleiri ár við at gera henda »dreymin« til veruleika. Jetflogfarið, ið hefur fingið navnið »Orient Express« — Eysturlandssnarleiðin — flýgur út úr

atmosferu jarðarinnar sum ein rúmdarferja, og síðani ferðast hon við 25-faldari ljóðferð, t.e. næstan 400 km pr. minutt.

Nógvir serfrøðingar meta, at tað verður møgult at taka hetta flogfarið í nýtslu fyri aldaskiftið, og Reagan forseti hefur vist tiltakinum stóran áhuga og kunnað næmingar í visinda og tekniskúlanum í Annandale í Virginu um tað við framsýning av modeli.

»Eysturlandssnarleiðin« hjá USA

Ferðaseðilin kostar 30.000

Tann bretska stjórnin hevur eisini kunngjørt, at hon fer at veita granskingarstuðul til rúmdarflogfarið, HOTOL (stytting av »horizontal take-off and landing«). Hetta flogfarið fer at flúgva við umleið somu ferð sum Eysturlandssnarleiðin. Tann franska fyrirtekan, Aérospatiale, hevur eisini í huga at smíða nýtt Concorde-flogfar, ferðandi eitt sindur skjótari enn tað gamla, kortini við nógvi minni ferð enn tey ætlaðu rúmdarflogföri, »einans« 2.2 ferðir ljóðferðina. Harafturimóti skal tað kunna flyta dupult so nógvi sum gamla Concorde, 200 ferðafólk.

Eysturlandssnarleiðin gevur stórar møguleikar, men fer eisini at kosta astronomiskar upphæddir. Hon kann flúgva frá New York til Los Angeles upp á einar tólv æminuttir. Hon kann afturat flyta fylgisveinar út í rúmdina eins væl og útgerð í samband við ta gitnu stjørnukrigsætlanina, og tað er kanska tí, Reagan forseti hefur vist henni so stóran áhuga. Kostnaðurin á at ferðast við tí nýggja jetflogfarinum verður ikki mettur verða ógv meiri enn tað er nú. Ferðaseðil við Concorde úr New York til London kostar umleið 24.000 kr., við Eysturlandssnarleiðini fer hann at kosta umleið 30.000 kr. Tað er ætlað, at tann amerikanska stjórnin bara tey næstu fimm árin fer at leggja 600 mió. dollarar í gransking av hesum projektinum.

etj.

Shcharansky heimkomin:

3.255 dagar í gulaginum

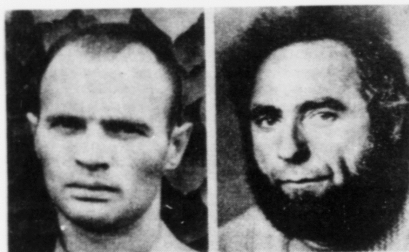

Shcharansky og kona hansara, Avital, á Ben Gurion flogvøllinum í Ísrael

Tann litla íbúðin í Jerúsalem, har tann sovjetiski mótmælismaðurin Anatoli Shcharansky býr nú, minnir nógvi um tær trøngu íbúðirnar í Sovjet-samveldinum, har mótmælisfólk plagdu at koma saman. Shcharansky, ið varð latin leysur í býti fyri sovjetiskar njósnarar herfyri, hevur búsett seg í Ísrael saman við konu síni, Avital, ið arbeiddi í 9 ár fyri at fáa hann leysan úr fangatíppi. Shcharansky er sera lítill maður og tað sigur hann er stórur fyrimunur í Gulaginum. »Fangaklæðini eru altíð nógvi ov stór. Tá ein verður settur inn í isakaldan kliva, sum í minum færi, í 430 dagar, hjálpar eykatilfarið til at halda hitanum í likaminum.«

Royndi at skapa eind

Shcharansky var tilsamans 3.255 dagar í Gulag-

Nøkur mótmælisfólk, ið enn eru í fangatíppi í Sovjet: Tatyana Osipova, Yuri Orlov, Anatoli Marchenko, Jaisj Begun

inum, næstan fullkomiliga avbyrgdur frá umheiminum. Hann hevði onga hóming av, at hann var heimsgitin. »Mannagongdin, KGB nýtir,« sigur hann, »er at avskera fangarnar heilt frá tí ytra heiminum.« Í nógvi færum tekur hetta dirvið frá fanganum, og hann byrjar at gera neyðsemju. Shcharansky segði, at hann vildi ikki hava hetta at henda. Hann royndi at skapa sama slag av eind ímillum fangarnar, sum var ímillum mótmælisfólkini uttanfyri fangatíppi. »Tann sovjetiska skipanin hatar hetta slag av solidariteti ímillum sjálvstøðugt hugsandi fólk. Hetta gerst uppáttur greiðari í fongslinum. Fangarnir sleppa

ikkí at skriva mótmælisbrev saman. Ein verður revsaður fyri at skriva til myndugleikarnar vegna annan fanga, t.d. sjúkan mann, ið ikki fær læknaviðgerð.«

Las Bibliuna

Hóast hetta skrivaði Shcharansky nógvi slík brev úr fongslinum. Eisini las hann Bibliuna og dugdi sálmarnar so væl, at hann deklameraði teir í avbyrgingarklivanum, har allar bókur vóru forboðnar. Eingi teppi vóru her, ei heldur nøkur lyggjklæði. Á matseðlinum stóð svart breyð einafeðrð um dagin, síðan heitur matur, »sera fátaeksligur«. Til at halda andliga javnvág telvaði Shcharansky við seg sjálfan »í høvdinum«, uttan talvborð og fólk.

Hann sigur, at tað var ein grundleggjandi munur millum seg sjálfan og aðrar sovjetiskar mótsøðumenn, at hann ynskti at fara úr Sovjet-samveldinum, og ikki broyta tað. »At broyta hetta landið er nakað, teir, sum vilja vera verandi her, sjálvir kunnu gera. Tá eg var limur í helsinki áskoðarabólkinum, undirskrivaði eg ongantið skjøl, ið kravdi umbøtur, men eg undirskrivaði nógvar áheitanir vegna einstaklingar.«

Uppaftur størri kúging

Shcharansky heldur ikki, at sovjetiskir myndugleikar fara at geva nógvi fleiri gýðingum loyvi at flyta til Ísraels. »Tað, sum vanliga hendir, tá myndugleikarnir slaka eftir trýsti uttanfrá og loyva einum at flyta, er at kúgingin av teimum, ið eru eftir og sjálvi vilja flyta, verður uppáttur størri.«

etj.